

Секція 2. Інновації в дошкільній та початковій освіті в контексті євроінтеграційних змін.

УДК 371.32+81'24

Валуєва І.В.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри філології

Херсонського державного університету

ФОРМУВАННЯ ПОЛІ КУЛЬТУРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УЧНІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Інтерес до вивчення іноземних мов постійно зростає, у зв'язку з чим, збільшується кількість загальноосвітніх закладів із поглибленим вивченням цього предмета.

Завдання навчання іноземної мови і культури у таких навчальних закладах полягає в оволодінні учнями іноземної мови як засобом між культурного спілкування, способом пізнання світової культури; у підготовці учнів до толерантного сприйняття іншої культури, до розуміння національних стереотипів, рівноправності і рівноцінності культур та існування загальнолюдських цінностей.

Проблема взаєморозуміння різних народів все ще залишається гострою, завданням у вирішенні якої є подолання труднощів, пов'язаних із особливостями різних культур, що виникли за певних історичних умов. Тому на сучасному етапі розвитку методичної науки велика увага приділяється формуванню іншомовній комунікативній компетентності як здатності взаємодіяти з носіями мови у відповідності з нормами й культурними традиціями народу, представниками якого вони є.

Згідно до нового Держстандарту початкової освіти, метою початкової ланки є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості [1, с.4].

До ключової компетентності належить здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками між культурного спілкування.

Метою іншомовної освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого між культурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб здобувача освіти.

Відповідно до мети, завданнями іншомовної освіти у початковій школі є:

- здійснення спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених цією програмою;
- розуміння на слух змісту автентичних текстів;
- читання і розуміння автентичних текстів різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснення спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватне використання досвіду, набутого під час вивчення рідної мови та інших навчальних предметів;
- використання в разі потреби невербальних засобів спілкування за умов дефіциту наявних мовних засобів;
- ефективна взаємодія з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування[1,с.34].

У контексті міжкультурної парадигми, що передбачає ознайомлення з культурою народу, чію мову вивчають учні, зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах опанування іноземної мови.

Такий підхід зумовлює формування готовності до між культурної комунікації в межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою.

На кінець 2-го класу учні загальноосвітніх навчальних закладів досягають рівня Pre –A1, а на кінець 4-го класу – рівня A1. Зазначені рівні характеризують результати навчальних досягнень в кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із „Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти”.

Відповідно до мети іншомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено наступні змістові лінії: „Сприймання на слух”, „Зорове сприймання”, „Усна взаємодія”, „Усне висловлювання”, „Писемна взаємодія”, „Писемне висловлювання”, „Онлайн взаємодія”.

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому між культурному спілкуванні. Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістових ліній „Сприймання на слух”, „Усна взаємодія”, „Усне висловлювання”.

Змістова лінія „Сприймання на слух” залучає учнів до дій зі сприймання коротких простих запитань, тверджень, вказівок, інструкцій та реагування на них вербально або невербально.

„Усна взаємодія” спрямована на розвиток умінь розпізнавати знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті; ставити запитання та давати відповіді про себе та щоденні справи.

„Усне висловлювання” передбачає творення коротких фраз про себе, надавання базової персональної інформації.

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування запропоновано змістові лінії „Зорове сприймання”, „Писемна взаємодія”, „Писемне висловлювання”, „Онлайн взаємодія”.

Усі перелічені змістові лінії надають учневі здобуття досвіду опосередкованого спілкування та опанування низки комунікативних умінь, що дасть змогу учням розвивати комунікативну компетентність.

Початковий рівень навчання іноземної мови у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі важливий, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетентності. Ці основи необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення.

На цьому етапі відбувається становлення засад для процесу формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних умінь та навичок. Також формуються уміння сприймати на слух, говорити, читати й писати у межах визначених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів.

Особливості змісту навчання іноземної мови на початковому рівні добирається відповідно до психо-фізіологічних особливостей молодших школярів.

Саме у початковій школі необхідно спрямувати та зацікавити учнів вивченням іноземної мови, викликати в них позитив ставлення до навчальної дисципліни, вмотивувати необхідність володіння іноземною мовою як засобом між культурного спілкування.

У реалізації початкової освіти завданнями іноземної мови є:

- здійснення спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;
- розуміння на слух змісту автентичних текстів;
- читання і розуміння автентичних текстів різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння тексту;
- здійснення спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватне використання досвіду, набутого у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів;

- використання у разі потреби невербальних засобів спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критичне оцінювання інформації та використання її для різних потреб;
- висловлювання своєї думки, почуття та ставлення;
- ефективна взаємодія з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування;
- обрання й застосування доцільних комунікативних стратегій відповідно до різних потреб [1, с.39].

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті між культурної парадигми. Це передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою.

Отже, такий підхід зумовлює формування готовності до між культурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. Сучасні рівні навчання у початковій школі характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: початкова школа: іншомовна освіта+Державний стандарт початкової освіти. – К.: ТД „ОСВІТА-ЦЕНТР+”, 2018. – 80с.
2. Усатюк А.Л. Активізація навчальної діяльності учнів на уроках іноземної мови./А.Л.Усатюк. // Іноземні мови. – 1998. – №3. – С. 8-9.
3. Фоломкина С. К. Обучение чтению на иностранном языке в неязыковом вузе: Учебн.-метод. пособие для вузов. /С.К.Фоломкина. – М.: Высшая шк., 1987. – 207 с.
4. Щукин А.Н. Методика обучения иностранным языкам: Курс лекций. / А.Н.Щукин. – М.: Изд-во УРАО, 2002. – 288 с.

